

C. K. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“, Dunaj V. Zentagasse 5.

štev. 13.

V Trstu, v četrtek 1. julija 1909.

Leto II.

PROSTA
VODI
POT K
NAPREDKU

ŽELEZNIČAR

Glasilo slovenskih železniških nastavlencev

Uredništvo
se nahaja v Trstu ulica
Boschetto, 5 - Telefon 1570.

Upravištvo
Dunaj V. Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina za celo leto
9.40 K.

za pol leta 4.70 K.

Pozamezna štev. 18 vin.

Slovenski železničarji!

Opozarjamo Vas zopet, da ne pozabite na svoje slovensko strokovno glasilo; na „Železničarja“. Ako hočete, da bode list tak kakoršnega želite, si ga morate najprej naročiti. Kadar ga bode zamenil vsak slovenski železničar z nemškim „Eisenbahner-jem, tedaj bodemo tudi mogli reči, da slovenski železničarji ne skrbijo le za svoj gmotni napredek, nego jim je na srcu tudi izboljšanje njihovih kulturnih bojovnih sredstev. Kadar si, slovenski železničar naročil svoj list, tedaj ga pazno prečitaj. V njem najdeš vse, kar Te more zanimati in „Železničar“ Ti more nadomestovati vsako drugo glasilo železnične stroke. Ni pa še zadosti, da list naročiš in ga čitaš, nego moraš tudi sodelovati pri njem. Tudi tukaj je treba solidarnega dela in pomoči vseh članov, ako hočemo, da bode naše glasilo tudi zanimivo. Saj se zgodi vsak dan kaj važnega na železnici v tvojem delokrogu! Poročaj o tem v list, dostavi svoje mnenje, svojo sodbo. S tem sodeluješ pri listu, delaš v procvit lista in s tem si storil tudi svojo dolžnost kot član velike železničarske družine, organizacije. Ako ne storiš te svoje dolžnosti potem ne toži, da v listu ni jedne ali druge novice, ki bi marsikaterega zanimala. Sam si kriv na tem, ker zanemarjaš svojo dolžnost kot železničar in kot Slovenec.

Vzdramite se tedaj slovenski železničarji in uvažujte, da imate svoje strokovno glasilo, slovenskega „Železničarja“.

Podržavljenje južne železnice.

Velik del železniškega omrežja zavzemajo v Avstriji južnoželezniške proge. Ob Muravici, po spodnji murski dolini ob Dravi in ob Savi so izpeljane in na njej je navezan promet velikega dela Korške in skoraj cele Tirolske. Kljub tej razteznosti pa se nam mora čudno dozdevati, kako, da bodi osebni kakor tudi tovorni tarifi presegajo precej tarife državnih železnic. Posebno se ta draginja opaza pri lokalnem bližnjem prometu. Južno-železniški tarifi so tako visoki, da niti tedaj ne bi še bili izjednačeni s tarifi državnih železnic, če bi le te svoje tarife zvišale. Personalni tarif je južna železnica zvišala prav pred kratkem s tem, da je odpravila povratne listke. Takrat je tudi ob enem sklenila povišati tovorni tarif, in imamo zato pričakovati prav v kratkem tudi podraženje vozarine za tovorno blago. Vsled tega je popolnoma naravno, da se ljudstvo vseh onih krajev, kjer je razpeta južno-železniška proga, pritožujejo in radovedni povprašujejo; kaj je vendar s podržavljenjem južne železnice in to tem bolj, ker so bile v zadnjih letih podržavljene v severnih sudetskih deželah naše monarhije vse glavne železnice. Tudi v parlamentu se je govorilo že nekaj o tem: poslanci Dobernig in drugovi so namreč vložili že predlog za podržavljenje te železnice.

Zanimali so se pa v zadnjem času za to vprašanje tudi drugi krogi, že samo radi tega, ker je splošno znano, da je južna železnica v takih finančnih stiskah, da uprava sploh ne vé, kaj storiti. Obrnila se je na vlado, da jej dovoli zvišanje tarifov, toda denarja je treba nujno, in zvišanje tarifov jo ne izvleče kar momentano iz stiske. Zato je južna železnica tudi prosila posojilo, za katero naj bi jamčila država. Svojo vlogo na vlado motivira s tem, da je bilanca pretečenega leta 1908 bila zaključena z 28 milijonskim deficitom in da dohodki ne zadostujejo niti za obrestovanje in pokritje obligacij. Vzrok slabemu finančnemu stanju je v prvi vrsti to, da je južna železnica svoječasno morala veliko predrago dobiti osnovni kapital. Za 100 goldinarjev obveznic je prejela le 48 goldinarjev. Pri tem financiranju je posredovala tudi vlada in se je vršilo vse z njeno pomočjo in

z njenim odobrenjem. Najbolj je pa finančno potlačilo južno železnico, da je v svrhu dobavljenja kapitala za dovršenje svojih prog, morala prositi za podaljšanje koncesije. To je bilo leta 1867. Takrat je južna železnica bila prisiljena odpovedati se pravici napram vladi, ki jej je garantirala čisti zaslužek in se je morala zadovoljiti s garancijo za kosmati dohodek. Taka garancija pa praktično ne more imeti prav nikakega pomena. V prošnji za garantirano posojilo se vlada nadalje opozarja na veliko škodo, katero južna železnica trpi vsled prodaje svojih prog v Italiji, k čemur so jo prisilili tedanji zgodovinski dogodki. Nadalje so davki, katere mora južnoželezniška družba plačevati v Avstriji in na Ogerskem naravnost enormni. Predlanskega leta je družba plačala v Avstriji za vsako akcijo pridobinskega davka, vstevši tudi doklade, po 15 kron. Če temu davku računamo še davke in pristojbine, ki jih družba mora plačevati Franciji in Italiji, tedaj so znašala bremena za leto 1907. okoli 22 milijonov kron. Nadalje je izgubila južna železnica tudi dosti vsled novih alpskih državnih železnic in vsled konkurence podržavljenih prog. Ta izguba se more računati na letnih 10 milijonov. Konečno se še omenja, da so izdatki za osobe v zadnjem desetletju poskočili od 35 na 53 milijonov kron.

Povedati pa moramo, da to nikakor ni res kakor se vedno oznanja z velikim zvonom, da bi južno-železniški akcionarji res kar neprebena vtikali milijone in milijone čistega dobička v svoje žepe. Nasprotno pa tudi ni res, da je celo podjetje pasivno. Resnično je le to, da je južna železnica obremenjena visoko preko svoje vrednosti. Južno-železniška družba ima okoli 340 milijonov akcijskega kapitala, nje dolgovi pa znašajo okoli 2570 milijonov kron. Vrednost inventarja in sicer avstrijskih in ogerskih prog skupaj znaša, moremo računati, kakih 1600 milijonov kron. Razven tega ima pa južna železnica preko 2000 milijonov obligacijskega dolga. Ta dolg je sicer obrestovan ponajveč s 3 odstotki, ali ravno pri nabavljenju večjega dela tega najetega posojila, ki je pa prvotno bilo mnogo večje, je južna železnica imela velikansko zgubo, ker je dobila le 48 odstotkov na posodo vzete svote. Tu je južna železnica podlegla sleparski transakciji, katere težko dobimo para v finančnem gospodarstvu.

Kapitalisti, ki so južno železnico založili z denarjem, so vtaknili v žep na stotine milijonov dobička, dočim je pa železniško podjetje ubožalo tako, da se gotovo nič več ne opomore.

Za kapitalistično državo, kakoršna je tudi Avstrija pa iz finančnih ozirov ni

kakor ni tako lahko sprejeti južno železnico v svojo upravo. To pa tem bolj vsled tega, ker je večina nje obligacij in akcij v inozemstvu. Če bi država hotela plačati vse akcije in obligacije po njihovi nominalni vrednosti, to je, dati za vsako akcijo in obligacijo toliko, kolikor je na njej zapisano, da je vredna, potem bi napravila jako slabo kupčijo, ker bi država na ta način plačala okoli pol milijarde kron več nego je južna železnica sploh vredna. Toliko poguma pa država zopet nima, da bi južno železnico odkupila po njenih izkazanih obratnih dohodkih, ker se boji zameriti akcionarjem in posestnikom obligacij. Nadalje se poddržavljenju južne železnice nastavlja jedna druga jako težka zapreka. Če se poddržavijo južno-železniške proge v Avstriji se mora to izvršiti ob enem z ogerskimi progami. Ogerska se pa poddržavljenju za sedaj z vsemi silami upira, ker iz političnih ozirov nikakor neče dopustiti, da bi železniške zveze iz Ogerske v Avstrijo, prešle v roke avstrijske države.

Podržavljenje južne železnice ni tedaj nikakor tako lahka stvar, kakor je bil to slučaj pri drugih privatnih železnicah, ki so bile pred kratkem podržavljene. Vendar nikakor ne mislimo, da bi bila to nemogoča stvar; vlada bi pač morala nastopiti energično in z nekoliko brezobzirnosti, pa bi se tudi južno-železnico dalo podržaviti.

Južna železnica hoče, kakor smo gori videli še nadalje živovariti s posojili in si svoje življenje za nekaj časa še podaljšati s pomočjo zvišanih tarifov. Nadeja se dobiti od države garancijo za posojilo in tudi dovoljenje za zvišanje tarifov. Jednega in drugega pa država, oziroma vlada ne bi smela dovoliti, ker nima zato prav nikakega povoda. Če južna železnica ne more več odgovarjati prometno-tehničnim in pa prometno-varstvenim razmeram, tedaj je dolžnost in pravica vlade, da prevzame obrat na svoj račun, da južno-železnico na ta način sekvestrira. Tako bi došlo v enem letu do konkurza. Če bi država postopala na ta način, jej ne bi mogli prav nič več očitati, nego, če bi ona še nadalje pomagala zadolženi južni železnici izkoriščati ljudstvo s tem, da jej dá dovoljenje za zvišanje tarifov in jej dá kako garancijo za najeto posojilo. Tem razmeram na južni železnici mora biti enkrat konec, ker tako absolutno ne more iti več naprej. To je splošno mnenje vseh, katerim je na srcu blagor ljudstva. Nikakor se pa to žalostno gospodarsko stanje ne sme sanirati tako, da bi odnesli dobiček le akcionarji in posestniki obligacij, nego saniranje mora biti tako, da bodo od tega imela koristi le država, oziroma one dežele, katere danes teško trpijo pod bremenom slabega gospodarskega stanja južno-železniške družbe.

— Razvoj kapitalizma in delavski boji. —

Kaj pomenja v zgodovini človeškega razvoja 100 ali 200 let? Samo trenutek v deročem toku razvoja, ki drvi neprestano naprej ter pahne brezobzirno vse v globočino, kar se mu ustavlja.

Marsikaj je že nastalo in zopet preminulo. Sedaj je na vrsti popolnoma nov socialni in gospodarstveni red.

Srednjeveško mesto je bilo ob enem gospodarstvena jednota. Vse kar se je v mestu rabilo, se je tudi v mestu pridelalo. Opravljalo se je večinoma vse po naročilu. K mojstrov družini je spadala tudi pomagalec in učenc. Stan pomagača je bil samo prehodna doba za prihodnjega mojstra. Obzor obrtniškega stana pa tudi ni segal dalje, kakor delo njegovih rok.

Tudi nastale zadruge niso bile v stan na tem kaj važnejšega spremeniti.

Iz gospodarsko bolj razvitih dežel ob srednjem morju so začeli prihajati razni izdelki, ki so se zamenjavali proti tujemu blagu. Tako sta nastala trgovina in promet. Pri tem pa je bilo treba splošno veljavnega zamenjalnega sredstva, to je denarja. Nova družabna moč, trgovski kapital, se je začel s tem razvijati. Trgovci so kmalu postali najveljavnejši ljudje. Trgovski kapital je v 16. in 17. stoletju igral revolucionarno vlogo. Razdrl je združeno ter vstanovil kapitalistično, domačo obrt.

Pa tudi kmetom ni slo nič bolje. Plemeniti posestnik je stavil višje zahteve. Vzel je kmetom zadnje posestvo in premoženje ter jih storil sebi podložne in jih bezobzirno odiral in zatiral. To je skuhalo pozneje kmetijske vojske.

V dobi iznajdb se je znatno razširil gospodarski razvoj. Odkritje Amerike, objadranje Afrike i. t. d., je odprlo trgovini mnogo novih dežel. Ob enem pa so se izsilile, v kolonijah tamošnjim domačinom neizmerne vrednosti.

Nastale so čimdalje neznosnejše razmere. Plemenitaši, v zvezi z absolutno vladajočimi knezi ter birokratizem, so ugrabili vse, kar se je le dalo, ter so močno ovirali gospodarski razvoj. Bile so to neznosne vezi, katere je bilo treba raztrgati. In raztrgale so se. Gospodarska evolucija je rodila politično revolucijo, in tej je sledila za petami socialna revolucija. Posebno značilna je za to velika francoska revolucija od leta 1789 do 1793. S plamenimi znamenji je v peljala novodobno meščansko-kapitalistično družbo.

Takozvani tretji stan se je podal v boj za vse trpeče človeštvo. Svoboda, enakost in bratstvo bili so ideali, za katere se je bojevalo. Zdaj je prišel čas razglasenja človeških pravic.

Ko pa je prišlo do izvedenja teh idej, se je pokazalo, da meščanstvo za to ni sposobno. Nastala je meščanska država z buržoazijo kot gospodujočo družbo. Buržoazija je tedaj strmoglavila plemstvo kot politično gospodujoči stan, odstranila stanovske razlike, ter razglasila vse ljudi za »pravno proste«. S tem je odprla pot prostemu tekmovanju.

Že ko je nastala in se razvijala buržoazija, je bila v njej skrita kal novega stanu, ki naj bi bil podloga meščanstva, stanu proletarcev.

Z vedno večjo silo se je gospodarski razvoj pomikal naprej. Parni stroj je zmagonosno nastopil ter zadel razvalinam, kar jih je še ostalo iz prejšnje zadružne dobe, smrtni udarec. S podrobno razdelitvijo dela je postalo isto enostavnejše in uspešnejše. Tako se je na primer l. 1818 naredilo s predilnim vretenom 120 krat več, nego s kolovratom, in okoli l. 1840 s predilnim strojem 500 krat več, nego s kolovratom. — Pa tudi za novodobnega delavca so nastopili drugi časi. S pomočjo vede so se spopolnili mehanični in tehnični pripomočki produkcije, tako, da se je delo tovarniškega delavca omejilo na postrežbo in nadzorovanje strojev; postal je suženj železne pošasti, ki je povzročila pri najmanjši nepazljivosti njega smrt ali pohabljenje.

Za vzgled velikanske strojevene moči, kateri je podložno nebrojno število delavcev, navedemo sledeče: V Prusiji je bilo leta 1840, 677 parnih strojev, ki so razvijali 12.271 konjskih sil; leta 1907 pa že 111.673 parnih strojev s 5.794.473 konjskimi silami.

V čim večji meri je produkcija postajala uspešnejša, v tem večji meri so se poslabšale tudi razmere ročnega delavca. — V Nemčiji je delalo l. 1840 v predilnicah 84.286 delavcev, leta 1861 pa že samo 14.557. Okoli 70.000 jih je bilo zakopanih v revščino!

Na ta način je samo ob sebi umevno, da se je ljudstvo upiralo uvedanju strojev, in jih je zato tudi večkrat razbilo.

Prosto tekmovanje, ki stremi samo za tem, da se blago izdeluje le v svrhu velikih dobičkov, da je produkcijsko delo tem ceneje plačano, je privedlo tako daleč, da so morale poprijeti za delo celotne žene in otroci v zgodnji mladosti, ker je bilo to vsled pičlega moževega zaslužka potrebno. V tem žalostnem času kapitalističnega razvoja je došlo že tako daleč, da je Karol Marx zamogel pisati o „kapitalističnem umoru otrok“, proti kateremu so „umori otrok za časa Heroda samo kapljica v morju“. V domovini kapitalizma, na Angleskem, je bila vlada primorana, postavno uravnati delavni čas, ako ni hotela žrtvovati ljudstva nenasitnemu kapitalizmu.

V zadnjem času se je razvijal kapitalizem neznansko hitro. Kapitalizmu ni še zadostoval že itak velikanski dobiček. Združilo se je več podjetij v akcijske družbe, kartele, sindikate in truste; na ta način je bilo izključeno tekmovanje, ter so zamogli kapitalistični magnatje odirati ljudstvo po svoji volji.

V Ameriki je bilo na primer združenih 1528 podjetij v 7 trustih, ter je znašala združena glavnica 2662.7 milijonov dolarjev (okoli 6666.8 milijonov kron).

Tako je tedaj razpeta zlata mreža kapitala čez celi svet. Potrebščine človeštva so kapitalizmu samo pripomočki v povečanje premoženja. Osoda ljudstva je izročena na milost in nemilost združenemu kapitalu.

Med tem, ko je buržoazija grabila bogastvo, je pa politično popolnoma propala. Samo v enem oziru je izrabila svojo moč. Zagotovila si je „oproščenje davkov“ ter naložila vsa bremena delavskemu ljudstvu, in sicer, ne kakor prej fevdalizem, direktne, temveč indirektne davke, na živč v obliki carine.

Razvoj kapitala je rodil razredno — zavedni proletarijat, pred katerim je buržoazija groze trepetala. Zavedali so se proletarci važne vloge v produkciji, ker dan na dan množijo bogatstvo drugim, dočim sami živijo v največji revščini.

Najprej je slo delavcem za to, da se zboljša njih žalosten gospodarski položaj. A nikogar ni bilo, da jim pomaga; bili so prepuščeni samim sebi. Združili so se v dosego boljših plačilnih in delavnih razmer v strokovne organizacije. Da so te organizacije dobro prestale izkušnjo, to je dandanes že jasno dokazano; one so obvarovale delavca pred propadi.

Delavci bojujejo razredni boj za zboljšanje razmer. Kapitalizmu stavijo čisto novo moč nasproti. Vsaka nova zmaga delavcev slabi stališče gospodujočih razredov tembolj, čim večja postaja podjetnost delavcev. Sedanji kapitalizem je že v „jesenski dobi“ svojega gospodstva.

Bije se boj, ki presega v svetovnem in kulturno-historičnem pomenu vse, kar se je vršilo v teku razvoja. S tem pa tudi neha beda vsled napredka v razvoju, s tem korakom stopa človek iz vrst živali.

Ponos in navdušenje pa mora napolnjevati vsakega v zavesti, da je sobojevnik v tem velikanskem boju. Tu je vaša zaslava, tu je vaša čast!

Usem delavcem na progi na znanje!

Ravnateljstvo južne železnice, Vam je na spomenico, ki ste jo predložili dne 1. maja 1909, odgovorilo sledeče, in sicer:

ad A. Splošne zahteve:

ad 1.) Ustanovljenje provizijskega inštituta za one delavce, ki bi se glasom

okrožnice 385a imel vstanoviti s 1. januarjem 1900. naj se nikar ne zavlakuje.

Odgovor ravnateljstva : Se ugotovi.

ad 2.) Uvedejo naj se čimprej centralni in lokalni delavski odbori.

Odgovor ravnateljstva : Se ugotovi.

ad 3.) Minimalna plača naj znaša brez ozira na stacije ali proge, za prožne delavce po 3 krone 10 vin. na dan, za višje delavce (Vorarbeiter) po 3 kr. 50, za delovodje pa po 4 krone; takozvane „krajevno navadne“ plače, ki jih je stavbeno ravnateljstvo določilo v §. 13. odst. 6. delavnega reda, že zdavno obstajajo, a le na papirji, ker se jih v resnici nikakor ne vpošteva.

Odgovor ravnateljstva : Se ne ugotovi.

ad 4.) Delavni čas naj ne presega 10 ur na dan; v ta čas je pa vračunati tudi dveurni odmor.

Odgovor ravnateljstva : Se ne ugotovi.

ad 5.) Delavni čas pred božičnimi velikonočnimi prazniki in binkoštnimi prazniki, kakor tudi pustnega in Silvestrovega dne naj traja le do poludne s celodnevno plačo.

Odgovor ravnateljstva : Saj so delavci itak že sedaj plačani za tri četrtine dneva, kadar imajo delati le pol dne; o tej točki pa se bode že razpravljalo v delavskem odboru.

ad 6.) Pri sprejemanju delavcev naj se gleda na določeno število istih, tako, da v zimskem času odpuščanje delavcev izostane.

Odgovor ravnateljstva : To se je že sedaj vpoštevalo.

ad 7.) Vsem prožnim delavcem naj se v svrhu nakupavanja živil izdajo vožni listki za mesečno dvokratno prosto vožnjo v dveh smereh; ti vožni listki naj bodo veljavni tudi za brzovlake.

Odgovor ravnateljstva : To vprašanje pride v razpravo meseca septembra t. l. pred posebnim za to določenim odborom, ki bode imel nalogo glede te točke končno sklepati.

ad 8.) Ob progi in na postajah naj se postavijo utice, v katerih bodo delavci mogli zavžiti spodobno svoje kosilo.

Odgovor ravnateljstva : Tam kjer je neobhodno potrebno se utice napravijo; stvar bi stala preveč denarnja in se vsled tega ne more splošno in povsod izvesti.

ad 9.) Postopanje in ravnanje predstojnikov bodi spodobno in pravično.

Odgovor ravnateljstva : Se itak že vrši in vpošteva; kjer se pa ne, naj se nam blagovoljjo naznaniti posamezni slučaj, v katerih se je postopalo nasprotno.

ad 10.) Odmorni dopusti naj se za prožno delavstvo uredijo tako, kakor so urejeni za vse druge delavske kategorije pri c. kr. priv. južni železnici.

Odgovor ravnateljstva : Delavci na progi (Oberbahnarbeiter) imajo pravico do istih dopustov, kakor sploh drugi delavci.

ad 11.) Prestopu prožnih delavcev k prometu ali pa k vlakovno-pospeševalni službi naj se ne stavlja nikake ovire.

Odgovor ravnateljstva : Kjer ne primanjkuje delavcev pri vzdrževanju proge, se zahtevi brez vsakih ovir ugotovi.

ad 12. Zakup košnje ob progi naj se ponudi najprej uslužbencem.

Odgovor ravnateljstva : Se itak že vrši in vpošteva.

ad 13.) Nove določbe delavskega reda so vse osobje hudo razdražile. Vsled tega zahteva najnujnejše, da se delavski red

s sodelovanjem centralnega delavskega odbora takoj spremeni.

Odgovor ravnateljstva : Glede te zahteve naj se stavi konkretni predlogi na seji delavskega odbora.

ad 14.) Originali okrožnic, namenjenih za prožne delavce se imajo le-tim tudi predložiti, da jih vpogledajo in tudi podpisujejo.

Odgovor ravnateljstva : Se bode vpoštevalo.

ad B. Posebne zahteve :

ad 1.) Prožnim delavcem na ekspiriranih krajih naj se da ista doklada, kakor jo imajo delavniški delavci.

Odgovor ravnateljstva : Glede tega naj se v delavskem odboru o priliki spremenitve delavskega reda storijo predlogi.

ad 2.) Čuvajevim namestnikom naj se da suknjo in kapo, prožnim delavcem pa deževne plašče.

Odgovor ravnateljstva : Glede tega naj se v delavskem odboru o priliki spremenitve delavskega reda stavijo predlogi.

ad 3.) Službena doklada čuvajevih namestnikov naj se zviša od 40 vin. na 1 krone; ista doklada naj se da tudi spremljevalcem prožnih vozičev.

Odgovor ravnateljstva : Glede tega naj se v delavskem odboru o priliki spremenitve delavskega reda stavijo predlogi.

ad 4.) Prožni delovodje naj se brez prikrajšanja dosedanjih dohodkov in tudi brez ozira na eventualno previsoko starost nastavijo analogno premikaškim delovodjem; če prožni delovodje substituirajo prožne mojstre, naj se jim tudi plača ona doklada ki jo imajo ti slednji.

Odgovor ravnateljstva : Delovodje na progi se itak že deloma namešča; oblikatoričnega nameščenja pa nikakor ni mogoče nvesti.

ad 5.) V slučaju suspendiranja kakakega čuvajniškega aspiranta kot prožnega delovodje, in naj se ga ne postavlja nazaj v vrsto prožnih delavcev.

Odgovor ravnateljstva : V vseh slučajih se tega ne more vpoštevati.

ad 6.) Onim prožnim delavcem ki so vsled nenadnih naravnih dogodkov ali vsled drugih nujnih okoliščin prisiljeni delati nepretrgoma 20 ur, naj se slednji dan da prost ob celodnevni plači.

Odgovor ravnateljstva : To se ne more jemati v ozir ker so delavci za prekurno delo še itak plačani.

ad 7.) Onim prožnim profesionalistom, ki so železnici prodali svoje orodje, naj jim ga vendar enkrat že plača, kjer tega še ni storila.

Odgovor ravnateljstva : Se je itak že izvedlo.

ad 8.) Avtomatično pomikanje za leto 1909. naj se uvede tudi pri prožnem delavstvu, kakor je to že uravnano pri prometnem in pri vlakovno-povspeševalnem oboju.

Odgovor ravnateljstva : To se je menda že izvršilo; kjer se pa še ni, naj se nam posamezni konkretni slučaj prijavijo.

Ta odgovor je nadinženir gosp. Dr. Domenego priobčil telefoničnim potom centrali Pravovarstvenega in strokovnega društva, in ob enem poročal, da se delavski odbori čimprej konstituirajo in najkasneje meseca septembra skličejo na seje.

Tajništvo Vam pa na vse to izjavlja sledeče :

Kakor je razvidno iz odgovora južno železniškega ravnateljstva, se delavci na progi nimajo nadejati nikakega zboljšanja. Treba je zatorej seči po samopomoči in napraviti na ta način energičnejše poskuse za zboljšanje Vašega gmotnega stanja. Samo od Vas samih je odvisno, če dobite kaj ali nič. Treba je tedaj iti na delo s solidarnimi močmi. Skličite zato nemudoma svoje tovariše na skupno posvetovanje. Storit na teh posvetovanjih sklepe, v smislu da z danim odgovorom nikakor ne morete biti zadovoljni in naznanite te sklepe pismenim potom krajevnih skupin tajništvu, najdalje do 6. julija t. l. Tajništvo skliče potem na dan 18. julija v Ljubljano velik shod vseh delavcev na progi in tega shoda še morajo tudi vsi prizadeti vdeležiti. Ta shod mora biti ob enem tudi demonstrativen shod, s katerim morate železniški upravi pokazati, koliko Vas je. Tega dne se morate pokazati vsi solidarni; kot en mož morate povedati, da zahtevate človeškega življenja in da odnehate več od svojega sklepa, dokler se Vam Vaših upravičenih zahtev ne izpolni. Naj se nikdo ne zamudi, prekrbeti si za dan 18. julija prosto vožnjo v Ljubljano in ob enem tudi eventualno potreben dopust. Vsak izgovor, da je eden ali drugi bil zadržan, je nedopusten in neopravičljiv. Kdor ne pride, ta je izdajalec ne samo svojih interesov nego dotičnik je tudi izdajalec svojih tovarišev. Le če nas bode na tem shodu toliko, da se bode železniški upravi strahu stemnilo pred očmi, le tedaj smemo upati na uspeh, ki ga mora izvojevati s svojo lastno pomočjo s solidarnostjo. Ko bode železniška uprava vidila, da ste tudi Vi delavci na progi složni, da ste tudi Vi postali ljudje, in ste se povzdignili vsaj v svojih mislih s trdnimi sklepi nad sužnje, tedaj Vas bode ona tudi vpoštevala in prepričani ste lahko, da na ta način dosežete svoj cilj, zboljšanje Vašega mirnega življenja.

Na noge toraj, delavci, sedaj je čas. Ako zamudite ta trenutek zamudili ste vse in naj kasneje, v slučaju slabega izida stvari vsled svoje lastne nemarnosti nikdo ne prihaja več nadlegovat, ne tajništva, ne centrale, češ da se mu slabo godi.

Pripravite se tedaj za shod 18. julija v Ljubljani, prav vsi, naj ne manjka niti eden in zmaga Vam je zagotovljena.

Konferenca čuvajev.

Državna konferenca čuvajev avstrijskih železnic, se je vršila dne 13. t. m. na Dunaju v Delavskem domu v X. okraju.

Dnevni red :

1. Zahteve čuvajev (prometnih in prožnih) avstrijskih železnic;
2. Agitacija in organizacija (izpeljava zaupniškega sistema);
3. Raznoterosti.

Sodrug Schwab, društveni predsednik, je ob 10. uri dop. otvoril konferenco, opravičil sodruga Tomschika in Müllerja Rudolfa radi njih odsotnosti ter naznanil, da je navzočih 203 oseb in sicer 173 delegatov, 3 zastopniki centrale, 3 tajniki: česki, slovenski in poljski, 18 zastopnikov personalne komisije in 6 gostov.

Predsednik naprosi, da se izvoli komisija za pregledovanje predlogov, obstoječa iz 8 sodrugov in sicer sodrugi: Wagner, Hardtl, Dollinger, Krakovina, Seidl, Vološček, Tomascšek in Bajer.

Nato je dobil besedo sodr. Müller Adolf, ki je v daljšem govoru posebno povdarjal je, ga veseli, da se je odzvalo toliko delegatov za to važno konferenco; povdarja pa naj ne mislijo čuvaji, da bi bilo v njih interesu, ako bi danes stavili kopo novih zahtev, pač pa mora biti naša naloga v prvi vrsti, z vso odloč-

nostjo zahtevati izvršitev vseh dovoljenih koncesij, ki še do danes niso izvršene. Vprašati se moramo, kake so koncesije, ki so jih ponudile žel. ministerstvo in privatne železnice, koliko istih se je izvršilo in koliko je takih koncesij, ki še danes niso izvršene. Nikakor se ne more dopuščati, da bi se stavile danes zahteve, s katerimi bi navzoči sicer soglašali — mi pa istih ne bi mogli izvršiti, vsaj v do- glednem časune. Današnja konferenca naj se drži teh podlag in mi bomo iz- vršili koristno delo za vso čuvajniško osebje.

Eno najbolj perečih vprašanj je nočna doklada za vse čuvaje, ki opravljajo nočno službo. Da se ta zahteva ni dala izvršiti že lanjsko leto, ni krivda organi- zacije, pač so pa krivdi vaši lastni tova- riši, ki se niso brigali sami za svoje lastne interese. Če je tudi finančno ministerstvo tej zahtevi delalo velike ovire, bi se bilo dalo vendar kaj doseči, če ne bi bili urad- niki severne železnice s pasivnim odpo- rom motili pogajanja v železniškem mi- nisterstvu. Ker je pa železniško ministerstvo izjavilo, da za sedaj ne more ustreči za- htevam glede nočne doklade, je vendar pripravljeno ugoditi kasneje ti opravičeni zahtevi. Zahteva po vpeljavi nočne doklade je toraj upravičena.

Skrajšanje avtomatike je tudi vpra- šanje, ki se dá ugodno rešiti, posebno za starejše letnike čuvajev.

Službeni čas se mora tako skrajšati, da pride 40 % službe in 60 % prostega časa na poprečno službo.

Pa tudi dopuste se mora tako reguli- rati, da bode vsakdo mogel iti na dopust.

Uniformska reformacija se ima tako izvršiti, da dobe vsi čuvaji isto uniformo, ki pripada III. kategoriji vslužbencev; vrhu tega pa naj dobé čuvaji dežni plašč.

Službene koč so potrebne in je ta zahteva utemeljena.

Cenitev čuvajnic glede stanarinske vrednosti je dovoljena stvar in se ima stanarino znižati za 20 %, katero svoto se ima čuvajem izplačati kot prebitek na stanarinski dokladi.

Doklada za obrabljenje čerljev je umevna zahteva.

Odstranitev raznih postranskih del, n. pr. čiščenje trave itd., je z ozirom na dolgi službeni čas čuvajev upravičena za- hteva.

Poldrugokratno vračunanje službo- vanja zoprovizijski sklad.

Disciplinarni odbor.

Preosnova skušenjskih predpisov.

Službeni čas naj se razdeli v tri ra- zrede in sicer:

Glavne postaje: 12 ur služba 24 prosti čas;
srednje » : 16 » » 24 » » »;
male » : 16 » » 16 » » ».

Naslovna sprememba, mesto čuvaj- nadzornik.

Nato je bila predlagana sledeča re- solucija.

Dne 13. junija 1909 na Dunaju zbrana državna konferenca čuvajškega osebja vseh avstrijskih železnic, izjavlja z ozirom na po- ložaj vsega čuvajškega osebja, ki je vzlic priboljškov pridobljenih v zadnjem času s po- močjo organizacije, vsled vedno naraščajoče draginje še vedno prav žalosten ter vsled tega potreben nadaljnjega izboljšanja, da vstraja pod vsakimi pogoji pri svoji vpravičeni in vtemeljeni zahtevi glede nočne doklade, da se jim namreč ista, kakor pri drugem osebju čimprej podeli.

Sploh izjavlja državna konferenca, da ne opusti zahtev, ki so že stavljene kot predlogi v centralno-personalni komisiji in v personal- nih komisijah podržavljenih kakor tudi dru- gih zasebnih železnic, ter prosi centralo sploš-

nega pravovarstvenega in strokovnega društva in nje zastopnike v personalnih komisijah, da sledeče zahteve čuvajniškega osebja, zastopajo ter pospešijo njih izvedenje:

1. Podelitev nočne službene doklade po eno krono za vsako nočno službo vsemu ču- vajskemu osebju, ki dela nočno službo.

2. Vsem čuvajem, vstevši kontrolne ču- vaje kakor tudi bločno-signalne uslužbenec, ki so bili rastavljeni do leta 1905 ali pa tudi že pred tem letom, z mesečno plačo 24 goldinarjev oziroma z letno plačo 576 kron, naj se skrajšata naslednja dva normalna na- predovalna roka vsak za eno leto; nadalje naj se skrajša normalni rok napredovanja za eno leto vsem tistim čuvajem, kontrolnim ču- vajem in bločno-signalnim uslužbencem, ki so se svoj čas stabilizirali v plačilnih stopnjah 648, 650 in 700 kron.

Konečno izvedenje koncesij, ki se tičejo priboljškov avtomatike, in ki jih je lani dalo železniško ministerstvo pri pogajanjih vsemu čuvajskemu osebju.

Zastran plačilnih in napredovalnih razmer, naj se izvedejo personalnim komisi- jam predloženi predlogi tičeči se uvedanja dvoletnih napredovalnih rokov, in naj se tudi omogoči bločno-signalnim uslužbencem in kontrolnim čuvajem, da dosežejo urstitev v poduradniško kategorijo, pri konstituiranju plačilnega razreda 1200 kron.

3. Definitivno nastavljenje čuvaja naj se izvrši po njegovem enoletnem provizoriju kot pomožni čuvaj. Vsprejem za pomožnega ču- vaja naj se izvrši, kakor hitro dotični dela- vec trajno opravlja službo čuvajškega nado- mestnika oziroma kot nadomestni čuvaj.

4. Vse bločna službena mesta na postajah kakor tudi na progi naj se povzdignejo v signalno-službena mesta. Bločna služba naj se podeljuje uslužbencem po starosti. Po enolet- nem, povoljnem službovanju kot bločni čuvaj, naj se dotični imenuje in nastavi za bločno- signalnega uslužbenca.

5. Ureditev službenega časa in počitka za čuvajsko osebje na vseh premikaških po- stajah, kakor tudi na dunajski lokalni progi na 12 ur službe s 24 urnim počitkom v vseh ostalih postajah, oziroma progah pa 12 ur službe, 24 ur počitka in konečno na progah, kjer imajo čuvaji najmanj 8-urni redni pre- stanek, na 16 ur službe in 16 ur počitka.

6. Vsem čuvajskemu osebju, ki je vsled uvrščenja v III. uslužben razred enako po- stavljeno drugim uslužbencem, naj se takoj podeli obleka v istem obsegu in iste vrste kakor drugim uslužbencem III. razreda. Na- dalje naj se podeli dežni plašč vsem ambu- lantnim in prožnim čuvajem, kakor tudi na- domestnim čuvajem.

Odpravijo naj se dolgi kožuhi št. 1, ter namesto teh podele vsem čuvajem kratki.

Taki naj se dajo tudi čuvajskim namestni- kom.

Čuvajskemu osebju nastavljenemu v južnih deželah je podeliti vsako leto po jedne plat- nene hlače, kakoršne ima premikaško osebje.

7. Konečno naj se izvrši procena natu- ralnih stanovanj (čuvajskih hiš) v štirijaški meri na podlogi obstoječih stanarinskih raz- redov z 20 odstotnim popustom, kar se je že lani zagotovilo, ter izplačevanje razločka imetniku stanovanja.

Čuvajške hiše starega tipa, ki so že davno premajhne, naj se povečajo.

Čuvajnice naj se postavijo čimprej.

Čuvajem na progi naj preskrbi progovzdr- ževalno vodstvo kurilni material v primerni meri.

8. Podelitev pavšala za obutev vsem ogibnim, ter ambulantnim čuvajem na progi, v smislu v centralnem odboru personalne ko-

misije c. kr. državnih železnic stavljenega predloga.

9. Ime »čuvaj« naj se spremeni na sledeči način:

»čuvaj proge« v »nadzornik proge«;

»ogibni čuvaj« v »ogibni nadzornik«;

»čuvaj rampe« v »nadzornik rampe«;

»kontrolni čuvaj« v »mestni kontrolor«;

»bločni čuvaj« in bločno signalni uslužbenec v »bločni nadzornik«.

10. Poldrugokratno zaračunanje pri ekse- kutivni službi dovršenega službenega časa pri odmerjenju pokojnine, oziroma provizije.

11. Disciplinarni odbor za uslužbenec naj se sestavi na ta način, da se pokličejo samo uslužbenec ravno iste vrste službe, ki jo je obdolženec opravljal, in to v smislu tozadev- nega predloga, stavljenega v odboru centralne personalne komisije c. k. državnih železnic.

12. Pri izpitih naj se izkušajo kandidatje iz vseh vrst čuvajške službe, in sicer z izpi- tom iz določil prepisov XVIII.

13. Čuvaji proge in ambulantni čuvaji naj se oproste ruvanja trave na progi in odmeta- vanja snega, prometni čuvaji pa snaženja ogib.

14. Določanje odpočitnega dopusta v smi- slu predloga, stavljenega v centralnem od- boru personalne komisije c. kr. državnih železnic ter podelitev odpočitnega dopusta v ravno isti meri ženam, ki opravljajo ču- vajsko službo (čuvajke zatvornice itd.); § 59 službenega reda naj se izpusti. Bolezen, orožne vaje, zasebni dopusti itd. ne smejo krajšati pravice do odpočitnega dopusta.

V slučajih bolezni ali odpočitnih dopustov naj se nadomesti primanjklaj z namestniki, ter se ne sme zahtevati od ostalega osebja podaljšanje službe.

15. Ženska služba naj se odpravi.

16. Konečno naj se odpravi izvanredna uporabnost.

Zbrani odbosanci nujno prosijo c. kr. železniško ministerstvo, naj skliče čimprej mogoče, čuvajskemu osebju pripadajoče člane centralne personalne komisije ter člane per- sonalnih komisij posameznih ravnateljstev k skupni seji v svrhu primerne posveto- vanja o omenjenih predlogih.

Ob enem izraža državna konferenca ogor- čenje, da so nekteri predpostavljeni zabranili potrebni dopust odposlancem državne konfe- rence. Centralo pa pozivamo naj odločno na- stopa proti takim spletkam organizaciji so- vražnih predpostavljenih, ki razburjajo osebje.

Na to se je sprejelo več predlogov tičečih se posebnega položaja čuvajev južne železnice, ki so se predložili perso- nalni komisiji južne železnice.

V drugi točki dnevnega reda se je razpravljalo o ureditvi sistema zaupnikov med čuvaji, ter se enoglasno sprejel sle- deči predlog:

V vsakem okrožju mojstra proge, ka- kor tudi na vseh postajah naj se postavijo zaupniki, ki naj ostanejo v vedni zvezi z dotičnimi krajevnimi skupinami. Na- dalje naj se imenujejo v vsakem ravnatelj- skem okraju ravnateljstveni zaupniki in sicer pri sedežu personalnih komisij. Če še ni pri sedežu personalne komisije dopisujočih članov iz vrst čuvajev, naj de- lujejo imenovani ravnateljstveni zaupniki kot dopisujoči zaupniki vzajemno s krajev- nimi skupinami in s centralo. Prej nego se predlagajo predlogi personalnim komi- sijam raznim železnic in ravnateljskih okrajev naj se isti predložijo zaupnikom na Dunaju, oziroma centrali da jih odobri, in to v svrhu enotnega nastopanja. Dr- žavna konferenca prosi centralo naj ukrene čimprej mogoče, kar je potrebno za izvršitev sistema zaupnikov na ome- njeni način.

Konečno se je enoglasno sprejel pred- log radi sklicanja velikega protestnega shoda proti vednemu zavlačevanju izvr-

šitve koncesij, tičočih se zboljšanja avtomatike. Ta predlog se je odstopil centrali.

Proti nameravanemu prikrajšanju pravice železničarjev v načrtu socialno-zavarovalnega zakona se je enoglasno sprejela resolucija, v kateri se prosi skupina socialno-demokratskih poslancev, da z vso močjo brani pravice železničarjev, ter posebno na to pazi, da se na noben način ne kratijo pravice železničarjev pri zavarovanju proti nezgodi in boleznim.

To dvodnevno posvetovanje je zopet pokazalo naraščanje organizacije med čuvajskim osebjem vseh železnic. To je gotovo trdno poročilo za izvršitev upravičenih zahtev čuvajskega osebja.

RAZNE STVARI

Nov službeni red za čuvaje na progi je izdalo južno želez. ravnateljstvo s svojo okrožnico štev. 165. Po tem redu naj bi delali čuvaji 18 do 19 ur službe ter imeli 8 do 9 ur počitka. Po 7 nočeh službe bode imeli še-le osmo noč prosto. Ta službeni red je mnogo slabši, nego dose-danji. Vsled vpeljave tega službenega reda se premesti mnogo čuvajev. Progo-vzdrževalni oddelek v Celovcu je prožnim mojstrom v tej zadevi odposlal sledečo okrožnico:

Štev. 497. Celovec dne 25. aprila 1909.

Gospodom prožnim mojstrom!

Ker se še ni določil čas za uvedbo novega službenega reda, ter bode gotovo preteklo še nekaj mesecev predno se to zgodi, blagovolite naznaniti čuvajem na progi, da zamorejo obdelati njim odkazana zemljišča. V slučaju premeščanja v drugi služben kraj se obdelano zemljišče mora medsebojno zamenjati, oziroma proti primerni odškodnini odstopiti.

Sekcijski načelnik:

Fuchs s. r.

Na ta način tedaj meni gospod načelnik, da je za čuvaje že zadosti storil če je odredil, da se pri premeščanju morajo zamenjati setve. Oškodovani pa so čuvaji na vsak način, ker to kar je jed-nemu prav, gotovo drugemu ne ugaja. Gospod načelnik! Bi li ne bilo bolje, če bi čuvaji na Vaše povelje zamenjali obnem tudi žene in otroke?

Že vsaj radi preselitve bi bilo to pri-pravnejše Kdo si pa zamore do-mišljavati, da bode čuvaj skrbno obdelo-val in gnojil zemljišče, ter žrtvoval celo svoj počitek, in to v strahu, da mora skrbno obdelano zemljišče na povelje ta-koj zameniti za nekaj nepoznanega. V tem oziru je čuvaj na vsak način oškodovan. Zakaj pa se ni vršilo premeščanje čuva-jev pred obdelovanjem zemlje? Ali pa naj bi se premeščanja določila za čas, ko bodo pridelki še spravljani. Morebiti za-dostujejo te vrstice, da se s premešča-njem čuvajev počaka do jeseni.

Poziv mrtvega k sodnji. Naznanila v »uradnem listu« morajo biti vendar-le mogoča. Vsaj c. kr. sodnija v Pragi novo mesto jim pripisuje tako veliko moč, da pozivlja že 27. junija l. 1907. umrlega dekoraterja Karol Tomašek, naj se predstavi v teku enega leta imenovani sodnji, da napravi svojo oporoko. Ta po-ziv, ki je tiskan v »uradnem listu« k »Pra-ger Zeitung« 28. maja t. l. se glasi:

„C. kr. okrajna sodnija za zgornje novo mesto v Pragi naznanja, da je 27. junija 1907. umrl Karol Tomašek, deko-rater v Pragi N.-C. 1356-II., brez oporoke.

Ker sodnji ni znano sedanje stano-
vanje Karola Tomaška, ga s tem pozi-
camo, da se zgleda pri tej sodnji v teku
enega leta, od spodaj navedenega dneva
naprej, ter predloži svojo oporoko, ker
drugače se bo oddala njegova zapuščina
istim dedičem, ki se bodo zgledali, in pa
zapuščinskemu oskrbniku, gospodu Alojziju
Schurku v Pragi N. C. - 1414.

C. kr. okrajna sodnija za zgornje novo mesto v Pragi, oddelek VI., dne 10. maja 1909.

Gotovo meni omenjena sodnija, da zopet pride mesija do 10. maja 1910. ter pričakuje vstajanje mrtvih.

Organizacija strojevodij na Francoskem šteje 14.000 članov. V zadnjem času se čuje, da se ta organizacija želi združiti z nacionalnim sindikatom železniških delavcev, ki ima okoli 50.000 udov. Ob jed-nem pa so se francoski strojevodje in kur-jači obrnili do svojih italijanskih tovari-šev ter jih prosili, da bi se vdeležili kon-gresa v Marsilji, ki se je vršil od 5. do 9. maja, v svrhu, da se postavi temelj inter-nacionalni organizaciji te kategorije že-lezniških uslužbencev. Naš tovariš Bran-coni v Milanu je francoskim kolegom od-govoril, da je njih prva dolžnost, zdru-žiti se s svojim nacionalnim sindikatom železniških delavcev, ki se je že pridru-žil internacionalni organizaciji. Na kon-gresu je bil ta Branconijev nasvet stavljen kot predlog a je bil odklonjen 294 proti 68 glasovi. Združitev se bode morala še poskušati, dokler se faktično ne uresniči. Branconijev odgovor francoskim stroje-vodjem je pač povsem naraven in po-dinljiv. Ves separatizem je pač treba odpraviti in združiti se je treba v jedno samo organizacijo.

Tudi pri nas vlada žalibog ravno mej strojevodji neki egoistični separati sem češ da se za nje organizacija premalo briga in da si bodo sami več mogli po-magati nego jim morejo pomagati vsi že-lezničarji skupaj. Naj ti nezadovoljneži vpoštevajo mnenje svojega italijanskega tovariša Branconija.

Visoke hiše in podzemne železnice. Samo ob sebi je umevno, da se mora pri gradbi podzemskih železnic ozirati posebno na težo hiš, ki stoje na mestu, koder se iz-kopljejo rovi za železnice. Najlepšo pri-ložnost za izkušnje v tej stvari nudijo velika ameriška mesta. Postavljene so tam visoke hiše (Wolkenkratzer), kakor nikjer v Evropi. O teži takšnih velikanov in o zaprekah, pri graditvi podzemskih železnic je predaval inženir Purdy v za-vodu ameriških civilnih inženirjev. Omenjal je razmere pri stavbi velike hiše ki je last lista »New-York Times«. Postavila se je hiša ravno na mestu, koder vodi podzemna železnica, na kar se je bilo treba še posebej ozirati. Hiša ima 23 nadstropij in je, od tlaka računjeno, okoli 100 me-trov visoka. Nad zgornjim nadstropjem je še en oservatorij, ki z nastavkom vred meri 10 metrov višine. Nasprotno pa dosežejo spodnji prostori okoli 15 metrov globočine pod zemljo. Skupna teža stavbe

znaša 15.000 ton, ali poldrugi milijon kilo-gramov. Da bi pa vlaki preveč ne pre-tresovali podzidja, in pa, da teža stavbe ne poškoduje predora, se je moralo na-praviti neodvisno edno od drugega. Po-srečilo se je izvesti podzidje tako, da ga niso stresali vozeči vlaki. Ščasoma se je pa potresanje vedno bolj pojavilo tako, da so se morala vršiti nova preiskovanja z jako finimi in natančnimi instrumenti. Konečno se jim je posrečilo odpraviti nevarnost.

Nenavadna zahteva. Francoski gene-ral Berthoud, ki je bil včasih pravi čudak, posebno v svojih poveljih, je vzbudil do-stikrat vsled tega med svojimi podložnimi živahno veselost.

Nekega dne, bilo je treba važno po-stojanko vzeti sovražniku, zapove jed-nemu svojih stotnikov: »Stotnik, vzemite to nevarno postojanko, ker naša zmaga je mogoča samo na ta način. Dajte se postreljati z vsemi vašimi možmi do zad-njega potom pa si pridite po novo povelje«.

Naših sedem glavnih grehov.

1. Pustiti se »farjem« za nos vleči.
2. Iz lakomnosti krumiriti.
3. Prostituirati svoje politično prepri-čanje.
4. Biti usiljiv kakor klerikalec.
5. Iz straha zatajevati svoja načela.
6. Lagati, da so krščanski socialisti in socialisti jedno in isto.
7. Ne biti organiziran.

Sestava delavskega odbora

v področju ravnateljstva c. k. drž. žel. v Trstu.

V smislu odloka c. k. železniškega ministerstva od 19. aprila 1909. štev. 8321 (uradni list c. kr. železniškega ministe-rstva XXII. del, letnik 1909) so za tržaško ravnateljstvo c. kr. drž. žel. izvoljeni oziroma imenovani sledeči člani in na-mestniki:

I. Skupina delavcev stavbene in progovzdrževalne službe.

Izvoljeni:

A. ODBORNICI:

- Urschitz Jurij, kovač, c. kr. progovzdrževalne sekcije Trst, z 840 glasovi;
Mrak Josip, tesar, c. kr. progovzdrževalne sek-cije Jesenice z 834 glasovi;
Logar Ivan, delavec na progi c. kr. progovzdr-ževalne sekcije Ljubljana I, z 839 glasovi;
Kriznič Mihael delovodja, c. k. progovzdrževalne sekcije Gorica II, z 797 glasovi.

B. NAMESTNIKI:

- Gabrovšek Fran, delavec na progi c. kr. progovzdrževalne sekcije Ljubljana I, z 830 glasovi,
Ramovš Benedikt mlajši, delavec na progi c. kr. progovzdrževalne sekcije Ljubljana I, z 839 glasovi;
Lecstek Fran, tesar, c. kr. progovzdrževalne sekcije Ljubljana II, z 839 glasovi;
Burja Marko, delavec na progi, c. kr. progovzdr-ževalna sekcija Jesenice, z 837 glasovi.

Imenovana sta:

- Čotar Josip, mizar, c. kr. progovzdrževalne sek-cije Trst, kot odbornik;
Handl Ivan, ključavničar, c. kr. progovzdrže-valne sekcije Trst, kot namestnik.

ministerstvo namerava zmanjšati število uslužbencev.

Delavni čas nastavljenega osebja, kakor tudi delavcev je ostal še vedno na isti stopinji, kakor je bil pred desetimi leti, in to v kljub vsej socialni politiki železniškega ministerstva.

Zbrani se odločno protivijo vsakemu reduiranju osebja, dokler turnusi na nevarnih progah, kakor tudi delavni čas ne bodo tako spremenjeni, da bodo uslužbenci toliko na progi kakor tudi doma imeli zadosten počitek in da bode vsak delavec imel prosto vsako drugo nedeljo ob celodnevni plači.

Ako pa c. kr. železniško ministerstvo kljub temu protestu ostane pri svoji naredbi, tedaj pa zbrani uslužbenci izjavljajo, da ne prevzemajo nikake odgovornosti za nesreče, ki bi mogle vsled tega nastati.

Trst, dne 23. junija 1909.

Konečno je stavil sođr. Posetti sledeči predlog ki je bil enoglasno sprejet:

Centrala naj čim prej mogoče, zahteva od c. kr. železniškega ministerstva, da vendar enkrat izvede dana zagotovila.

Ta shod je pokazal, da uslužbenci nikakor ne odstopijo od svojih zahtev, ter da so pripravljeni boriti se za svoje pravice, ki so jim itak pičlo odmerjene.

F. S.

Zborovanje železniških uslužbenk.

Pred kratkim se je vršilo na Dunaju, v dvorani trgovskega društva dobro obiskano zborovanje železniških uslužbenk. Sklicalo ga je uradniško društvo. Uradnice Adela Bayer, Karolina Kapral in Pavla pl. Nerud so govorile o položaju železniških uslužbenk ter se posebno pritoževale v enoglasno sprejeti resoluciji glede njih plačilnih in službenih razmer pri avstrijskih železnicah. Stavile so sledeče zahteve: Uvedenje reda za žensko pisarniško osebje, kakoršnega so imeli preje pri severni železnici; zastopstvo v personalnih komisijah in v centralnem odboru; vračunanje službenega časa, kar ga imajo kot manipulantinje in pomožne uradnice drž. žel. družbe in sev. zap. žel., pri bodoči uvrstitvi v red oficijantij državnih železnic, in konečno omogočenje in olajšanje doplačevanja v provizijsko matico za manipulantinje podržavljenih železnic.

Kakor vidimo, se drugod začenjajo železniške uradnice probujati iz dolgega spanja, ker vedo da jim na drugi način ne bode pomoči od nikoder.

Kaj pa na jugu? Ali se tu one prav nič ne zavedajo svojega žalostnega položaja? Iščejo li mar rešitve pri N. D. O.?! Čas bi že bil, da se vendar enkrat predramijo ter najdejo pot tja, kamor spadajo, v mednarodno organizacijo.

Poročilo o železničarskem shodu v Delavskem domu

dne 28. maja t. l.

(Konec).

Gotovo, da je avstrijski vladi v parlamentu prav lahko dobiti mamelukov, ki so vedno pripravljeni glasovati za tak socialni nestvor, na škodo železniških uslužbencev. Vsi industrijalci posebno pa agrarci bi bili za to že vsled tega, da bi njih delavci ne silili toliko v železniške službe in bi jih potem oni toliko laglje izkoriščali z nizkimi mezdami in s podaljšanjem delavnega časa.

Da se mi železničarji absolutno ne pustimo na tak trivijalen način oropati svojih pravic, smo vladi že povedali. In sicer smo za ta svoj protest za sedaj krenili srednjo pot, da nam ne bodo eventualno zopet rekli, da smo rdeči revolucionarji. Naši državnozbornski poslanci so predložili že peticijo državnemu zboru, v katerej opozarjajo vlado na vse te krivice in izjavljajo v imenu železničarjev, da kaj takega železničarji absolutno ne bodo trpeli in da bodo v skrajni nevarnosti, da se kaj takega res uresniči, posegli za najstrožje orožje. Železničarji bodo pripeljali pred parlament tudi nekaj voz eksemplarov one peticije predložene parlamentu, podpisane od tisočev in tisočev avstrijskih železničarjev. Pred parlamentom bodo šli oni sami, s svojimi družinami, s ženami in z otroci, da pokažejo svoj trden sklep. In ako vse to ne bode nič pomagalo potem se pa vzdigne vihar, kakoršnega vlada še ni nikdar vidila. Železničarji ustavijo makar tudi vsa kolesa in vojaški bajoneti gotovo ne bodo ničesar opravili. Za nami ne bode stala samo vojska 71.000 mož organiziranih železničarjev, z nami bode tudi vsi vsaj v gospodarskem oziru neindiferentni železniški uslužbenci in z nami bodo vse delavsko misleče ljudstvo. Z jedno bosedo vojska bode popolna, nepremagljiva in boj bode strašen.

Ko je govornik še prosil navzoče, naj pridno agitirajo za podpise na poslanih jim peticijah, je med gromovitim in navdušenim aplavzom sklenil svoja izvajanja.

Ker se ni nihče oglasil k besedi se je takoj prešlo k drugi točki dnevnega reda, k volitvi koalicijskega odbora. Tudi k tej točki je govoril sođr. Kopač. Pojasnil je najprej pomen koalicijskega odbora vseh tržaških železničarjev. Povedal je, da je okrožnica južno-železniškega ravnateljstva 385a južne železničarje tesno združila z državnimi železničarji in da je vsled tega treba odbora, sestavljenega iz vrst železničarjev vseh skupin tržaškega mesta in okolice, ki bode dajal navodila za sporazumno in za enakomerno postopanje v vseh železničarskih vprašanjih. S tem se takorekoč vpelje sistematično redno delo, katerega smo dosedaj na vsej črti pogrešali. Razložil je nadalje sklep skupne seje odborov vseh tržaških podružnic, na kateri se je določilo število članov, ki naj posamezne podružnice oziroma vplačevalnice v koalicijskem odboru zastopajo, in sicer izvoli podružnica I (južna žel.) 3 odbornike, podružnica II. (državna žel.) 3 odbornike, podružnica III. 2 odbornika, vplačevalnice Prosta luka in pa Opčina pa vsak po jednega.

V volitvi, ki se je takoj nato vršila, so bili izvoljeni za podružnico I. sođr. Končnik, Jernejčič Pečar; za podružnico II. nadsprevodnik sođr. Laznik; strojevodja sođr. Utentorsky in pa sođr. Rubin; za podružnico III. sođr. Fran Bizjak in Pavlin; za vplačevalnico Prosta luka sođr. Grossetti; za vplačevalnico Opčine pa sođr. Skalar.

K tretji točki dnevnega reda, deželnozbornske tržaške volitve, se je razven sođr. Kopača oglasilo k besedi še več drugih sodrugov, ki so vsi priporočali solidarni nastop proti obema narodnima strankama.

Lep shod je bil to in navdušeni za boj so zborovalci odhajali domov.

Na znanje!

Ljubljana. V Vodmatu se je otvorila koncem maja druga prodajalna „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“.

Ker v Vodmatu oziroma v bližini Vodmata stanuje ovilo železničarjev, opozarjamo vse, naj postanejo člani Kons. društva za Ljubljano in okolico ter naj hodijo kupovati vse svoje potrebščine v svojo prodajalno, kjer bodo dobili vse, česar potrebujejo. Pristopnina znaša eno krono, delež pa 20 kron, ki se plača, ali takoj, ali v obrokih. Tovariši! Čemu bi nosili svoje težko prislužene novce sovražnikom, ki nastopajo povsod in vedno proti nam — ko si lahko sami gospodarimo. Zato vsi v „Konsumno društvo za Ljubljano in okolico“.

— o —

Delavske organizacije so v Ljubljani otvorile skupno čitalnico, ker je razpoloženih 62 strokovnih, političnih, zabavnih in znanstvenih časnikov. Sodruga železničarje opozarjamo, naj se tudi oni poslužijo te skupne čitalnice, ki je v Šelenburgovih ul. 6/II — zraven glavne pošte!

Strokovno tajništvo v Ljubljani ima sedaj sedež v Šelenburgovih ul. 6/II. — Tam je tudi pisarna „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ter sedež 12 strokovnih organizacij!

Literatura

Razprave VII. zbora jugoslovanske socialne-demokracije. V založbi Delavske Tiskovne Družbe v Ljubljani je izšel zapisnik o razpravah letošnjega strankinega zbora. Lična knjižica obsega 112 strani. Sestavljena je po stenografičnem zapisniku ter podaja v pregledni obliki referate in razprave vseh treh dni, vse sklepe, imenik delegatov in novi pravilnik stranke; dodan je tudi brnski narodnostni program. Knjiga je torej neobhodno potrebna vsakomur, ki hoče poznati strankino življenje, zlasti pa vsakemu sodrugu, ki hoče bodisi tudi v najožjem krogu delovati agitatorično. Z ozirom na obsežnost se lahko pravi, da je cena 60 vinarjev zelo nizka. Vsem sodrugom, ki se zanimajo za notranje delo in za razvoj stranke, priporočamo zapisnik najtoplejše. Naroča se pri Delavski Tiskovni Družbi, Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Iz „Delavske tiskovne družbe v Ljubljani se nam piše: V zalogi naše družbe imamo že vse polno brošur, ki pouče vsakogar o socializmu, klerikalizmu, o narodnostnem vprašanju itd. Železničarji bi morali biti čili odjemalci vseh teh brošur. Zato opozarjamo vnóvič, naj se sodrugi železničarji bolj pogosto obračajo na Del. tisk. družbo v Ljubljano, ki jim bo vedno preskrbela po ceni dobrega berila. V krajih kot je Celje, Trst, Gorica imamo svoje kolporterje, ki bodo tudi radi postregli z vsemi našimi brošurami. Imena kolporterjev se izvedó povsod pri organizaciji! — Želeti bi bilo dalje, da bi se tudi več železničarjev oglasilo za člane „delavske tiskovne družbe v Ljubljani“. Pristop 1 K — delež 25 kron. Sedež „Delavske tiskovne družbe v Ljubljani“ je v Šelenburgovih ul. 6/II.

➡ **Železničarji! Zahtevajte povsod Vaš strokovni list „Železničar“.**

Naznanila centralnega tajništva.

Pravovarstven oddelek.

Doznali smo, da nekteri člani še danes ne vejo kje in kedaj ter če sploh morejo dobiti pojasnilo o pravnih stvareh. Vsled tega dajemo še enkrat na znanje, ne samo članom, nego tudi vsem funkcionarjem sledečo objavo z nujno prošnjo, da jo vendar enkrat vpoštevajo in se po njej ravnaajo.

Vsem p. n. funkcionarjem in članom javljamo da pogovori o pravnih stvareh vsled smrti g. Dr. G. Frieda niso izostali, ker je ta posel po njem prevzel gosp. Dr. G. Harpner ter v to svrhu prihaja **vsak torek od 7 do 8 ure zvečer** v prostore pravovarstvenega oddelka, Dunaj, V./I., Zentagasse št. 5. I. nadstropje vrata šte. 17. Člane vled tega v njih lastnem interesu pozivljamo, da se te prilike poslužujejo.

V slučaju, da je na torek **praznik**, tedaj se ti pogovori vrše **dan poprej, v ponedeljek**.

Opozarjamo člane, da se te konference začno točno ob 7 uri zvečer in da prihaja vedno Dr. Harpner osebno, ali pa njegov namesnik Dr. Katz.

Če se bodo sodrugi te prilike tako malo posluževali, kakor je bilo videti do sedaj, tedaj se zana-prej opusti.

Ob jednom prosimo **opetovano in nujno** cenjene funkcionarje krajevnih skupin, da v korespondencah glede pravnih slučajev in v prošnje za podporo ne mešajo nikakih drugih poslov, kakor na primer stvari ki se tičejo organizacije, agitacije, upravnštva in uredništva.

Ako na jedno polo papirja hočejo spraviti več pravovarstvenih slučajev, tedaj naj **pišejo samo na jedni strani** vsake pol pole. Isotako nujno prosimo, da se v vlogah glede pravnih slučajev ne naznani samo ime prositeljevo, nego tudi njegov službeni značaj in članska številka; nadalje tudi kratko in jasno poročilo o pravnem slučaju, kateremu je tudi priložiti vse dokumente ki so eventualno s pravnim slučajem v kaki zvezi, kakor na primer: vprašalne pole o nezgodi, odloki, pokojninski in provizijski dekreti itd.

Prošnje za podporo je natančno utemeljiti in navesti plačo in vse druge doklade, katere ima prositelj, in končno tudi stevilo otrok.

Ako se p. n. sodrugi tudi sedaj ne bodo ozirali na naše upravičene želje, tedaj izjavljamo, da ne moremo več odgovarjati na dopise, ki ne bodo upoštevali naših želja.

Z bratskim pozdravom

centralno tajništvo

(pravovarstven oddelek)

v. n. Dušek.

Nabiralci podpisov za peticijo, pozor!

Oni železničarji, ki so bili od centrale po-verjeni, ali so prevzeli svojevoljno nalogo, nabirati med svojimi tovariši podpise za peticijo avstrijskih državnih železničarjev, glede socialnega zavarovanja, so prošeni, da se požurijo, podpise čimpreje skupijo jih pošljejo takoj centrali, da jih pripravi za predložitev državni zbornici.

Listnica upravnštva!

Cenjeni sodrugi!

V svrhu hitrejšega izvrševanja administrativnih poslov naj cenjeni funkcionarji krajevnih skupin blagovolijo vpoštevati sledeča navodila, se natanjko po njih ravnati in nam s tem olajševati preobrnodelo.

Vse dopise, tičooe se administrativnih poslov glede listov „ŽELEZNIČAR-JA“, „EISENBAHNER-JA“ ali „KOLEJARZ-A“ in naj ti dopisi obsezajo naročitve, reklamacije, naznanila o premenitvi stanovanj, denarne pošiljatve bodislike vrste i. t. d., je pošiljati centrali na DUNAJU V. Zentagasse 5 ne pa v TRST. Ravno tako je naročati pri centrali, tudi vse tiskovine in druga pomožna sredstva, potrebna v obče-vanju s centralo.

Pri sprèjemanju novih članov se imajo stanovske pole, namenjene za centralo, le-tej takoposlat in pri prihodnjem obračunu tudi obračunati. Tako bodo na novo vstopili člani list preje dobili in bodo reklamacije izostale.

Na stanovskih polah, ki se pošlejo centrali, je tudi zabeležiti, jeli naj se list pošilja v „paketu“ ali pa „posebej“.

Naročitev listov za pošiljatve v paketu ima dospeti v naše roke najkasneje do 9. in do 19. vsakega meseca.

Če je član prestopil iz jedne skupine v drugo, se ima vselej naznaniti tudi prejšnja skupina kakor tudi članova številka, ki jo je imel v tej skupini. — V slučaju prestopa iz bratske organizacije pa je poslati tudi staro člansko knjižico.

Objednem opozarjamo blagajničarje krajevnih skupin nato, da je pošiljatve listov v paketu kot tako zaračunati le tedaj z 32 vinarji, ako je v paketu najmanj ali

56 izvodov „Železničarja“

32 „ „Eisenbahner-ja“ ali

36 „ „Kolejarz-a.“

Vse pošiljatve, ki vsebujejo manj listov, je zaračunati s 36 vinarji, in sicer tudi tedaj, ako se je poslalo pod jednim samim ovitkom, ker se na poštini more prihraniti le pri gorij omenjenem številu izvodov.

Administracija „Der Eisenbahner“.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: /Rdeči Prapor, Delavski list in Železničar.

PRIPOROČILO

Sodrugom, ki prihajajo v Ljubljano se priporoča

Restavracija „INTERNATIONAL“

ob Resljevi cesti št. 22

v neposredni bližini južnega kolodvora

Vedno sveže pivo, dobra dolenska vina, kakor tudi gorka in mrzla kuhinja

Na razpolago je lep senčnat vrt s kegljiščem in vsi slovenski ter nemški in italijanski delavski listi.

Na prijazen poset vabi

Marija Petrič

restavratorka

PREDNAZNANILO.

Organizirani železničarji v Ljubljani priredé početkom meseca avgusta v ljubljanski ckolici

Veliko gozdno veselico

na kar opozarjajo vse druge organizacije.

Natančni vsposed objavimo v eni prihodnjih številkih.

Eksekutiva ljubljanskih železničarjev.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

— Napitnina je odpravljena. —

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.

Tiska Dragutin Priora v Kopru.